

Dokonania byłej Poznańskiej Izby Rolniczej

Powstanie Poznańskiej Izby Rolniczej

Poznańska Izba Rolnicza jest samorządem zawodowym rolników. Powołana do życia została ustawą o izbach rolniczych z dnia 14 grudnia 1995 roku. Na mocy tej ustawy w województwie poznańskim w dniu 2 czerwca 1996 roku odbyły się wybory. Uprawnionych do głosowania było 59.069 członków izby. W głosowaniu udział wzięło 44,05% uprawnionych do głosowania, co jest najlepszym wynikiem w Polsce do dnia dzisiejszego. W wyniku wyborów wybrano 118 członków Walnego Zgromadzenia (WZ) Poznańskiej Izby Rolniczej (PIR).

Pierwszym etapem działalności Poznańskiej Izby Rolniczej był wybór jej władz, którego dokonano na I Walnym Zgromadzeniu PIR, zwołanym na dzień 21 czerwca 1996 r. przez Włodzimierza Łęckiego, ówczesnego Wojewodę Poznańskiego. W skład pierwszego Zarządu weszli: Józef Waligóra - Prezes, Wojciech Kulczyński - Wiceprezes oraz członkowie: Tadeusz Kłós, Zofia Szalczyk i Mirosław Potrawiak. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej został Jerzy Just. Delegatem do Krajowej Radzie Izb Rolniczych wybrany został reprezentant rolników z gminy Mieścisko, pan Bogdan Fleming. Pierwsze Walne Zgromadzenie podjęło również historyczną uchwałę w sprawie ustanowienia samorządu rolniczego w województwie poznańskim. Oto treść tej uchwały, która świadczy o powadze chwili oraz wielkim optymizmie pierwszych delegatów:

My członkowie Walnego Zgromadzenia Izby Rolniczej w województwie poznańskim wybrani w demokratycznych wyborach, zebrani po raz pierwszy w dniu 21 czerwca 1996 r., świadomi historycznej chwili w życiu społeczności rolniczej witamy z dużą radością odrodzenie izby rolniczej na ziemi polskiej.

Wyrażamy uznanie najwyższym organom Państwa: Sejmowi, Senatowi i Prezydentowi RP za ustanowienie aktu prawnego, który pozwolił na utworzenie samorządu rolniczego uprawnionego do reprezentowania interesów rolnictwa i wsi.

Składamy wyrazy najserdeczniejszego podziękowania wszystkim rolnikom województwa poznańskiego za ich poczucie odpowiedzialności i troski o sprawy rolnictwa i liczny udział w wyborach, co umożliwiło utworzenie izby rolniczej w naszym województwie.

Zobowiązujemy się do rzetelnego wypełniania obowiązków wynikających z ustawy o izbach rolniczych i godnego reprezentowania całej społeczności rolniczej.

Będziemy zajmować się wszystkimi problemami producentów rolnych i ich rodzin, aby zapewnić godne warunki życia wszystkim mieszkańcom wsi i odpowiednie miejsce dla polskiej żywności na rynkach krajowych i zagranicznych.

Apelujemy do rolników całego kraju o jak najszybsze powołanie izb rolniczych na całym terytorium Rzeczypospolitej Polski.

Na drugim Walnym Zgromadzeniu, które odbyło 2 sierpnia 1996 r. uchwalono Statut Poznańskiej Izby Rolniczej oraz regulaminy: obrad Walnego Zgromadzenia i pracy Zarządu PIR.

Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej, korzystając z ustawowego upoważnienia, powołało do życia cały szereg komisji problemowych:

- Komisja Główna, której zadaniem było koordynowanie pracy pozostałych komisji problemowych, a także uzgadnianie wspólnego stanowiska w sprawach będących przedmiotem prac różnych komisji. W jej skład wchodziły obowiązkowo przewodniczący wszystkich komisji problemowych. Przewodniczącym Komisji Główny był Prezes PIR;

- Komisja Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Komisja ds. Rewindykacji Majątku po byłej Wielkopolskiej Izbie Rolniczej;
- Komisja ds. Socjalno-Bytowych i Ubezpieczeń Społecznych;
- Komisja ds. Młodzieży, Kultury i Sportu;
- Komisja ds. Kobiet i Wiejskiego Gospodarstwa Domowego;
- Komisja Organizacji, Ekonomiki i Marketingu;
- Komisja ds. Restrukturyzacji i modernizacji Rolnictwa i Współpracy z Unią Europejską;
- Komisja ds. Ustawodawstwa;

- Komisja Produkcji Roślinnej;
- Komisja Produkcji Zwierzęcej;
- Komisja Oświaty, Postępu i Doradztwa Rolniczego;
- Komisja Budżetowa.

Ponadto uchwalono apel do władz państwowych o zajęcie się sprawami powodzian. Sami delegaci natomiast podjęli spontaniczną akcję zbierania pieniędzy dla dotkniętych powodzią terenów rolniczych.

W pierwszych miesiącach swego istnienia PIR nie posiadała siedziby. Przez ponad pół roku miejscem spotkań delegatów były różne, doraźnie wynajmowane sale, a Zarząd najczęściej pracował w biurze ODR Sielinko, nie posiadając stałego adresu. Pierwsze pieniądze Poznańska Izba Rolnicza otrzymała dopiero na przełomie roku. Przez pierwsze półrocze, dziś to tak można ocenić, izba funkcjonowała tylko dzięki entuzjazmowi jej członków. Sytuacja zaczęła się zmieniać kiedy (posiadając już fundusze) Izba uzyskała siedzibę na poznańskim Gołęczynie, przy Zespole Szkół Rolniczych. Wkrótce, w trosce o lepszą dostępność dla rolników, podjęto decyzję o utworzeniu biur terenowych Poznańskiej Izby Rolniczej. Do końca 1997 r. powstało 5 takich biur - były to biura w: Środzie Wlkp., Śremie, Szamotułach, Pniewach i Gnieźnie. W 1998 r. doszły jeszcze biura w: Grodzisku, Obornikach, Opalenicy i Wrześni.

Pomimo pionierskich warunków startu, Izba pracowała od pierwszych chwil swego powstania, skupiając z konieczności główny wysiłek na działaniach organizacyjno-legislacyjnych związanych z faktem powstania nowego podmiotu, prowadziła jednak również ożywioną działalność statutową.

Na drugim WZ uchwalono również apel do władz państwowych o powtórne sprawiedliwe i poważne podejście do sprawy gospodarki gruntami rolnymi należącymi do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Walne Zgromadzenie zaapelowało aby w procesach uwłaszczeniowych został uwzględniony interes gospodarstw chłopskich. WZ zaproponowało, aby w gminach gdzie występuje „głód ziemi”, umowy dzierżawne zawarte przez AWRSP z dzierżawcami, zostały zmienione w sposób dający możliwość dostępu rolnikom, do dziś niedostępnej dla nich ziemi dzierżawionej przez dzierżawców, najczęściej byłych dyrektorów dawnych PGR-ów. Problem ten jest jednym z najbardziej bulwersujących społeczność rolniczą i najbardziej w sposób niezrozumiały przez kolejne Rządy RP ignorowany.

Kolejne apele Izby nie przynosiły jednak spodziewanych rezultatów. Powoli entuzjazm delegatów malał. Świadczyć o tym może fragment jednego ze sprawozdań z 1997 r.:

Do dnia dzisiejszego pomimo kilkudziesięciu wystąpień Poznańskiej Izby Rolniczej i innych izb rolniczych w Kraju, kolejne Rządy RP pozostają głuche na postulaty rolników. PIR wystąpiła z kilkoma konkretnymi inicjatywami proponując - zgodnie ze swoimi w ustawie o izbach rolniczych z dnia 14 grudnia 1995 roku zapisanymi uprawnieniami - rozwiązania ustawowe nie kolidujące ani z interesem Państwa, ani z interesem dzierżawców. Proponowany przez PIR zapis ustawy dopuszczający do sprzedaży rolnikom do 20% dziś dzierżawionych gruntów AWRSP, nie spotkał się nawet z zainteresowaniem ani ze strony Organów Władzy Ustawodawczej Państwa, ani wykonawczej. Nasza propozycja znowelizowania sposobu sprzedaży ziemi pozostającej dziś w zasobach AWRSP, w trybie przetargu ograniczonego, w którym mogliby uczestniczyć tylko rolnicy posiadający gospodarstwa rolne położone w odległości nie większej niż 15 km od miejsca położenia gruntu będącego przedmiotem przetargu, których gospodarstwa po zrealizowaniu transakcji kupna ziemi nie przekroczyć 50 ha. powierzchni, przez rolników uważana za nie całkiem ich satysfakcjonującą, uznania ani w Sejmie RP, ani w Rządzie RP nie znalazła. PIR proponowała także powołanie społecznych rad, w skład których wchodziłoby także przedstawiciele PIR, a do roli których należałoby wypracowywanie rozwiązań oczekiwanych przez rolników, ale i akceptowanych także przez społeczeństwo. Powszechnie krytykowany przez PIR jest sposób sprzedawania ziemi dzierżawcom za cenę stanowiącą ściśle określona krotność kwoty dzierżawnej (15-krotna wartość rocznej dzierżawy) a nie w drodze przetargu. Sposób taki powoduje, że z jednej strony relatywnie spada cena ziemi jaką mogłoby uzyskać Państwo sprzedając grunty w drodze przetargu nieograniczonego tak jak rolnikom indywidualnym, z drugiej zaś wzrasta powszechne przeświadczenie mieszkańców wsi o kreowaniu przez Państwo polityki zmierzającej do latyfundiacji wsi polskiej. Wyjściem z sytuacji byłoby proponowane przez PIR, ograniczenie powierzchni gruntów możliwych do kupienia przez dzierżawcę np. do 200 ha resztę mógłby dzierżawić, a wielokrotnie postulowane przez PIR społeczne rady, czuwałyby nad prawidłowością realizacji tak sformułowanych

zapisów prawnych. Widząc bezradność Państwa czy wręcz niechęć do przychylenia się w najmniejszym choćby stopniu do słusznych (także ze społecznego punktu widzenia) propozycji i postulatów rolników, PIR występowała, także wielokrotnie, z propozycją wstrzymania tego niekorzystnego dla społeczeństwa i Państwa polskiego sposobu sprzedaży ziemi z zasobów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa do czasu nowelizacji przepisów regulujących tryb sprzedaży obecnie obowiązujący, jak do tej pory także bez rezultatu. Czekamy na reakcje nowych władz na skierowane do nich, będące ponowieniem dotychczasowych naszych wystąpień pisma, stanowisko naszych rolników przedstawiające. Wnosimy ponownie o szybkie znowelizowanie ustawy o Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w wyniku, której zrównane zostaną szansę rolników z szansami dzierżawców, a proces latyfundyzacji polskiej wsi zostanie przerwany. Do chwili nowelizacji Izba proponuje całkowite wstrzymanie sprzedaży.

Nowelizacja ww. ustawy winna również zawierać, zdaniem PIR, pakiet uregulowań prawnych rozwiązujących sytuację rolników na gruntach, na których realizowane są lub będą wielkie budowy np. rurociągi, autostrady, linie energetyczne itp. Chodzi tu o ustawowe zabezpieczenie możliwości skorzystania przez rolnika, tracącego na rzecz społecznie potrzebnej inwestycji swój warsztat pracy, z prawa do zamiany gruntów, o ile fizycznie taka możliwość istnieje. Problem ten wymaga także nowoczesnych uregulowań prawnych rozwiązujący, nowy w Polsce problem, rekompensat za ograniczenie praw własności przy wielkich budowach związanych z czasowym zajęciem gruntu, czy też umieszczeniem pod powierzchnią gruntu urządzeń ograniczających prawa jego właścicieli. W stanowieniu tych aktów prawnych gotowość do współpracy PIR deklarowała i niezmiennie deklaruje, problem tylko w tym, że nasze deklaracje nikogo nie interesują.

Od pierwszego Walnego Zgromadzenia PIR delegaci występowali także do organów władzy Państwowej o podjęcie działań zmierzających do opracowania zasad polityki cenowej, tak w skupie płodów rolnych, jak i zwierząt. Została przez PIR przeprowadzona analiza opłacalności produkcji podstawowych zbóż oraz produkcji świń i bydła. Uzyskane wyniki szeroko rozpropagowano wśród delegatów, na łamach Biuletynu PIR miesięcznika „Siewca Poznański”. Dążono, do tego, by analizy opłacalności wyliczone przez niezależne izbowe komisje, stały się podstawą do negocjacji cen minimalnych, jakie winny obowiązywać w skupie. Izba reagowała zawsze i próbowała pomagać rolnikom w sposób jej prawem przypisany, w sytuacjach doraźnie dla rolnictwa trudnych, np. w skupie zbóż w okresie żniw, czy skupie żywca na potrzeby Agencji Rynku Rolnego. Ostro występowano przeciwko rujnącej polskie rolnictwo polityce Państwa dotyczącej importu ziarna. Problem ten co jakiś czas „wybucha” ponieważ Państwo nie wypracowało i nie bardzo kwapi się do podjęcia próby wypracowania jasnych zasad rządzących rynkiem zbóż w Polsce. Pewnym już sukcesem Izby było wypracowanie, wspólnie z dyrektorem Oddziału Regionalnego Agencji Rynku Rolnego w Poznaniu, zasad skupu zbóż na potrzeby agencji ze zbiorów 1996 r.

PIR występowała również o zwiększenie procentowego udziału plantatorów w dostępie do akcji prywatyzowanej Cukrowni w Opalenicy. Analizowany był całokształt problematyki dotyczącej cukrownictwa. Podjęta została próba partnerskiego powiązania plantatorów buraków z Cukrowniami. Rozwiązania wymaga problem ustalania cen na buraki oraz limity na kontraktację buraków.

Bardzo ważnym elementem pracy Izby w pierwszym okresie jej działania była praca nad kreowaniem właściwej roli izby w naszej rzeczywistości. Celem PIR było ułożenie poprawnych partnerskich stosunków z pracującymi w sferze rolnictwa organizacjami i instytucjami. Celowi temu służyły spotkania organizowane z działającymi na rzecz rolnictwa instytucjami i uczelniami, głównie z Akademią Rolniczą w Poznaniu, w czasie których starano się promować te idee i te rozwiązania, na które było zapotrzebowanie wśród rolników, np. idea tworzenia grup producenckich i marketingowych. Stosunki pomiędzy producentami rolnymi, a podmiotami zajmującymi się skupem, szczególnie w aspekcie nieuchronnie zbliżającej się chwili, w której nasza integracja ze strukturami europejskimi stanie się faktem, wymagają zorganizowania się producentów rolnych w silne grupy (nazwa tutaj nie gra roli, liczy się wspólne działanie) zdolne do skutecznego działania. Istniejące dziś regulacje prawne, występujące w stosunkach pomiędzy producentem a podmiotami skupującymi, oparte są na przepisach prawa cywilnego, tzn. w zasadzie obowiązuje swoboda w zawieraniu umów między podmiotami. Idea tworzenia i działania grup producenckich w Polsce o tyle ma jeszcze większą rangę, że w mentalności

Polaków nie leży dążenie do wspólnego gospodarowania, a okres rządów PRL-u dodatkowo skompromitował w oczach rolników, wszelkie formy wspólnego działania. Wysiłek jaki należy podjąć przy tworzeniu grup producenckich powinien być złożony również na barki Państwa, stąd taka determinacja izb w zabiegach o pozyskanie Ośrodków Doradztwa Rolniczego. Nam potrzebne są kadry, a ODR-y je mają, mają również to czego my nie posiadamy - pieniądze na działalność.

Poznańska Izba Rolnicza w pierwszym okresie swej działalności nie ograniczyła się tylko do podejmowania prób ulżenia losu rolników, podjęte zostały także działania zmierzające do nawiązania kontaktów z izbami rolniczymi działającymi w Europie. Szczególnie owocnie zapowiadała się współpraca z Francuską Izbą Rolniczą z Bretanii, z którą PIR nawiązała kontakty, a w 1998 roku odbył się wyjazd szkoleniowy grupy około 30-osobowej polskich rolników do Francji. Również Zarząd PIR wraz z grupą delegatów WZ uczestniczył w tygodniowym wyjeździe do Francji w czasie, którego uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z formami pracy francuskich izb rolniczych, a także naocznie przekonać się czym jest rolnictwo europejskie i jaka jest jego rola w społeczeństwie. Zarząd Francuskiej Izby Rolniczej z Bretanii był goszczony także w Poznaniu. Podczas tygodniowego pobytu w Polsce koledzy z Francji zapoznawali się z problemami naszego rolnictwa. Izba uczestniczyła także w organizacji wyjazdów na praktyki do Niemiec grup młodzieży z Wielkopolski. Odbywało się to na bazie współpracy zawiązanej z Hanowerską Izbą Rolniczą.

Poznańska Izba Rolnicza zaangażowała swoje siły i środki w realizację ustawy z 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, dającej jak się początkowo wydawało szansę, rolnikom i rybakom na skorzystanie z nieodpłatnego nabycia akcji sprywatyzowanych już firm, w których Skarb Państwa zachował jeszcze swoje udziały, do których w czasie określonym w przedmiotowej ustawie rolnicy lub rybacy sprzedawali swoje produkty. Bardzo intensywnie włączyli się w jej rozpropagowanie delegaci WZ, Zarząd PIR występował do wszystkich możliwych instytucji i ministerstw o podanie listy spółek, w której rolnicy lub rybacy mogliby z dobrodziejstw ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych skorzystać. Okazało się, że żyjemy w kraju, w którym nawet w Ministerstwie Skarbu poszczególni pracownicy mają swoje zdanie i swój sposób interpretacji ustaw i co najgorsze, korzystając z niesłusznie przyznanych sobie uprawnień, wielu tą swoją prywatną interpretację wdraża jako oficjalne stanowisko ministerstwa, w którym pracuje. Do 15 listopada 1997 roku, z samego tylko Ministerstwa Skarbu Państwa wpłynęły trzy, nawzajem się w wielu punktach wykluczające, listy interesujących nas spółek. Efekt pospiesznego sklecenia omawianej ustawy jest taki, że rolnicy bardzo mało skorzystali, a próbujące im pomagać instytucje, w tym przede wszystkim PIR, wyszły w oczach rolników i rybaków na niewiarygodne.

Osobnego potraktowania wymaga cykl wystąpień PIR do Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o zmianę Zarządzenia Nr 5 Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 4 marca 1997 roku, polegającą na zmianie warunków udzielania kredytów przeznaczonych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych dotkniętych klęską suszy, gradobicia, wymarznienia, powodzi, pożaru lub plagi gryzoni poprzez stworzenie możliwości udzielania tego kredytu na okres 18 miesięcy.

Na IV Walnym Zgromadzeniu przyjęto uchwałę w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Ministra Gospodarki Żywnościowej oraz Ministra Skarbu o przekazanie Izbie Ośrodka Doradztwa Rolniczego Sielinko wraz z Zakładem Pomocniczym. W opinii delegatów działalność ODR Sielinko pod nadzorem Izby przyczyni się do skuteczniejszego realizowania potrzeb ludności rolniczej województwa poznańskiego w zakresie upowszechniania postępu, a także w obszarze doradztwa i pozaszkolnej oświaty rolniczej.

Sprawozdanie za 1998 r.

I Podstawa prawna funkcjonowania Poznańskiej Izby Rolniczej, geneza i kompetencje

Poznańska Izba Rolnicza była jednostką organizacyjną samorządu rolniczego, powołaną do życia ustawą z dnia 14 grudnia 1995 roku o izbach rolniczych. Ustawa ta stworzyła podstawy do odrodzenia się izb rolniczych w Polsce. Nie przypadkowo mówimy o odrodzeniu, a nie o powstaniu samorządu rolniczego. W okresie międzywojennym działały bowiem na naszych ziemiach izby rolnicze.

Na mocy ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku, ówczesny Wojewoda Poznański zarządził na dzień 2 czerwca 1996 roku wybory. Wybrano wówczas 118 delegatów na Walne Zgromadzenie, a frekwencja wyborcza była największa w Polsce.

Zarząd od początku postawił sobie za motto działania wykreowanie Izby jako instytucji opierającej się na bogatej 100-letniej tradycji izby rolniczej w Wielkopolsce, będącej organizacją apolityczną, zajmującą się wszechstronną współpracą z działającymi w obrębie i dla dobra rolnictwa organizacjami na zasadzie partnerskiej. W pierwszych miesiącach swego istnienia Poznańska Izba Rolnicza nie posiadała siedziby, a posiedzenia Zarządu odbywały się w różnych okazjonalnie wypożyczanych przez życzliwe instytucje miejscach. Pierwsze środki finansowe Poznańska Izba Rolnicza otrzymała w końcu 1996 roku.

Sytuacja ta zaczęła się zmieniać od początku 1997 roku, kiedy Poznańska Izba Rolnicza zyskała stałą siedzibę. Zarząd przystąpił do organizowania biura: 17 stycznia powołano Dyrektora, wkrótce zatrudniono pierwszych pracowników. W marcu wyszedł pierwszy numer biuletynu PIR, spełniającego w zamyśle rolę informatora o pracy organów Izby, a także będącego narzędziem realizowania zadań ustawowych i statutowych. Wreszcie w ramach swych skromnych środków, ograniczonych przede wszystkim przez możliwości finansowe, podjęto realizację zadań ustawowych. Już po krótkim okresie działania okazało się, że ustawa stanowiąca podstawę działania Poznańskiej Izby Rolniczej ma sporo mankamentów i zdaniem przedstawicieli tejże Izby, wymaga zmian mających w szczególności na celu wzmocnienie jego roli. Stąd też, już na przestrzeni 1997 roku Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej, jako pierwsze w kraju, podjęło uchwałę o konieczności podjęcia działań mających na celu przejąć kontrolę nad Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego Sielinko. Walne Zgromadzenie PIR dostrzegło bowiem, że zapis ustawowy wyznaczający izbom rolniczym zadania, pokrywa się z działalnością ODR-ów i nie skoordynowane powielanie działań jest niczym innym jak marnotrawieniem skromnych środków płynących na rolnictwo z Budżetu Państwa.

Powierzenie izbom rolniczym wspomnianych zadań wydaje się dowodzić, że ustawodawca docenia rolę samorządu rolniczego. Jednak przepisy ustawy o izbach rolniczych nie wyposażyły izb rolniczych w kompetencje, które pozwoliłyby na prawidłową i rzeczywistą realizację nałożonych na nie zadań. Jedynymi kompetencjami izb rolniczych są kompetencje o charakterze opiniodawczo-doradczym oraz obowiązek zasięgania przez naczelne i centralne organy administracji rządowej opinii Krajowej Rady Izb Rolniczych o projektach ustaw i aktów wykonawczych dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Ustawa o izbach rolniczych przewiduje wprawdzie możliwość przekazywania izbom - ustawami lub w formie porozumień-zadań zleconych z zakresu administracji rządowej lub zadań własnych samorządu terytorialnego, a więc w istocie kompetencji stanowiących, ale ustawodawca z możliwości takiej jeszcze nie skorzystał, jeśli nie liczyć przekazania w formie pilotażu kilku izbom dotacji do wapna nawozowego lub niewielkiego wpływu na działalność ODR-ów. Zresztą przekazywaniu zadań i kompetencji w formie porozumień stoją na przeszkodzie inne przepisy.

Poznańska Izba Rolnicza właściwie od początku swojej działalności wskazywała na potrzebę zwiększenia kompetencji izb rolniczych. Generalnie uważamy, że docelowo nie mogą one być mniejsze niż kompetencje określone w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 marca 1928 roku o izbach rolniczych. Głównym celem naszych działań w tym zakresie było, jest i będzie wzmocnienie roli izb rolniczych poprzez zapewnienie im kompetencji i środków pozwalających na prawidłową realizację powierzonych im zadań w szczególności w art. 5 ustawy o izbach rolniczych, a przede wszystkim prawne zagwarantowanie możliwości rzeczywistego wpływu na kształtowanie polityki rolnej i uczestniczenie w jej realizacji na partnerskich zasadach z organami administracji państwowej. Te dwa zagadnienia - zwiększenie kompetencji izb rolniczych oraz zapewnienie im odpowiednich środków finansowych i majątkowych na realizację zadań - stanowiły i stanowią będą trzon naszych działań. Wzmocnienie roli izb rolniczych poprzez rozszerzenie ich kompetencji wymaga naszym zdaniem również zmian w innych ustawach z zakresu rolnictwa i gospodarki żywnościowej, jak choćby dotyczących jednostek publicznych działających na rzecz rolnictwa, poprzez zagwarantowanie wpływu przedstawicieli samorządu na działalność tych jednostek.

Znalazło to odzwierciedlenie w stanowisku uzgodnionym ze wszystkimi izbami rolniczymi w Polsce, a przedstawionym przez Krajową Radę Izb Rolniczych do projektu ustawy o zmianie ustawy o izbach rolniczych oraz niektórych innych ustaw.

Nadzieje i dynamizm z jakim Poznańska Izba Rolnicza przystąpiła do działań w tym zakresie, a zwłaszcza do przekazywania izbom rolniczym zadań i zakresu doradztwa rolniczego realizowanych przez ODR-y, w tym także ich mienia, co stwarzałoby samorządowi rolniczemu możliwości realnego wpływu na kształt produkcji rolnej, nie pokrywały się niestety z tempem prac nad tym projektem. W dalszym ciągu trwają bowiem nad nim prace w Ministerstwie Rolnictwa, przed ponownym wysłaniem go do uzgodnień międzyresortowych. Droga tego projektu do Sejmu Rzeczypospolitej polskiej może zatem okazać się drogą trudną, ale mamy nadzieję, że nie drogą, której nie sposób przebyć.

II Struktura organizacyjna Poznańskiej Izby Rolniczej

Struktura organizacyjna Poznańskiej Izby Rolniczej była pochodną zapisów ustawy o izbach rolniczych, a także przyjętego Statutu Poznańskiej Izby Rolniczej. Na uwagę zasługuje powołanie 9 biur rejonowych Poznańskiej Izby Rolniczej mających w zamyśle przybliżyć działalność organów samorządu do jego członków, skrócić drogę rolników do swoich przedstawicieli, umożliwić wykonanie niektórych zadań ustawowych, jak np.:

- Prowadzenie analiz kosztów i opłacalności produkcji rolnej,
- Prowadzenie działań na rzecz tworzenia rynku rolnego,
- Podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury rolnictwa i wsi oraz poprawy struktury agrarnej,
- Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie.

Ponadto pracownicy biur rejonowych otrzymali zadanie współpracować z samorządami terytorialnymi, przedstawicielami przedsiębiorstw z otoczenia rolnictwa w rejonie, szkołami rolniczymi i wiele innych zadań zapisanych w zakresach czynności.

Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej, korzystając z upoważnienia ustawowego powołało 12 komisji problemowych oraz komisję budżetową. Kompetencje wymienionych komisji problemowych są opisane zostało w specjalnym informatorze Poznańskiej Izby Rolniczej. Ponadto aktywnie działała Komisja Rewizyjna Poznańskiej Izby Rolniczej.

Biuro Wojewódzkie Zarządu ówczesnej Poznańskiej Izby Rolniczej zatrudniało w końcowym okresie 5 pracowników w pełnym wymiarze, księgową na ½ etatu, dyrektora, radcę prawnego na umowę-zlecenie i 9 pracowników rejonowych, również na ½ etatu.

III Działalność Poznańskiej Izby Rolniczej w latach 1996, 1997 i 1998 w zakresie zadań izb rolniczych określonych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia o izbach rolniczych

1. Sporządzanie analiz, ocen, opinii i wniosków z zakresu produkcji rolnej oraz rynku rolnego i przedstawianie ich organom administracji rządowej i samorządu terytorialnego.

Realizując tak sformułowane zadanie Poznańska Izba Rolnicza zajmowała się całym szeregiem problemów z zakresu produkcji rolnej, które można następująco pogrupować:

- Ochrona producentów przed niekontrolowanym importem,
- Organizacja rynku rolnego,
- Interwencja na rynku rolnym,
- Analizy sytuacji rynkowej.

2. Występowanie do organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego z inicjatywą w zakresie regulacji prawnych oraz opiniowanie projektów przepisów. Wojewoda Poznański powołał Prezesa Izby jako stałego członka Rady ds. Rolnictwa, ponadto zasięgał opinii PIR w sprawach dotyczących kompetencji Izby. Ponadto PIR występowała bądź to bezpośrednio, bądź to za pośrednictwem KRIR do organów centralnych.

3. Prowadzenie działań na rzecz tworzenia rynku rolnego oraz poprawy warunków zbytu płodów rolnych i produktów rolnych. Realizację tego zadania PIR pojmowała jako czynne uczestnictwo i

wspieranie wszelakich inicjatyw w województwie poznańskim. Dlatego też uczestniczyliśmy aktywnie we wszystkich imprezach promocyjnych, blisko współpracowaliśmy i do dziś współpracujemy, a nawet posiadamy udziały w giełdach, rynkach hurtowych itp. ponadto formułowaliśmy wystąpienia w tej sprawie do kompetentnych władz.

4. Prowadzenie analiz kosztów i opłacalności produkcji rolnej.

5. Gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji gospodarczych na potrzeby producentów rolnych oraz innych przedsiębiorstw. W realizacji tego zadania wykorzystywano comiesięcznie wydawany biuletyn PIR „Siewca poznański”, a ponadto w realizacji uczestniczyły biura rejonowe PIR.

6. Doradztwo w zakresie działalności rolniczej, wiejskiego gospodarstwa domowego oraz uzyskiwania przez rolników dodatkowych dochodów. Efektywną, uzasadnioną ekonomicznie realizację tego zadania pojmowano w PIR jako realizowanie oczekiwań producentów rolnych w zakresie doradztwa, pracę pod jego oczekiwania i niejako na zamówienie. Ze względu na już istniejący potencjał w tym zakresie, tkwiący w ODR Sielinko, uważaliśmy i nadal uważamy, że nie ma sensu powielanie działań prowadzonych przez ODR, a należy przejąć nad tym doradztwem kontrolę. Ponadto PIR czynił starania o pozyskanie środków dodatkowych na realizację tego zadania w formie tzw. „grantów” co w kilku przypadkach zakończyło się sukcesem.

7. Podejmowanie działań na rzecz infrastruktury rolnictwa i wsi oraz poprawy struktury agrarnej.

8. Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w rolnictwie. Skala działań w tym zakresie była określona możliwościami finansowymi PIR. Szkolenia technologiczne w rejonach prowadziliśmy często w oparciu o sponsorów z otoczenia firm komercyjnych, korzystaliśmy także ze specjalistów zaprzyjaźnionych izb rolniczych z Francji, uzyskaliśmy uznanie dla naszego projektu w „Fundusz Małych Grantów”, wreszcie zapraszaliśmy specjalistów z AR w Poznaniu, ODR Sielinko na posiedzenia poszczególnych komisji problemowych PIR. Izba współorganizowała liczne konkursy orki w całym województwie, uczestniczyła poprzez udział w jury i fundowanie nagród w olimpiadach wiedzy rolniczej.

9. Prowadzenie listy rzeczoznawców oraz przyznawanie tytułów kwalifikacyjnych w zakresie rolnictwa na zasadach określonych w odrębnych przepisach. PIR nie dopracowała się listy rzeczoznawców. Powodem nie podjęcia działań w tym zakresie była określona sytuacja finansowa i pochodna od niej - organizacyjna Izby (honoraria dla rzeczoznawców). Jednak zadanie to uważamy za bardzo istotne i gdy nas na to będzie stać, podejmiemy próbę realizacji zadania. PIR utrzymuje współpracę z rzeczoznawcami skupionymi w poznańskim oddziale SITR. Z upoważnienia Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin, PIR prowadzi rejestr i wydaje zaświadczenia uprawniające do zakupu i stosowania środków ochrony roślin.

10. Kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki i rzetelnego postępowania w działalności gospodarczej.

11. Działanie na rzecz podnoszenia jakości środków i urządzeń stosowanych w działalności rolniczej oraz na rzecz poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa w rolnictwie.

PIR na bieżąco współpracowała w tym zakresie z poznańskim oddziałem KRUS, Izba uczestniczyła poprzez fundowanie nagród w konkursach BHP w rolnictwie.

12. Współdziałanie z jednostkami prowadzącymi szkoły rolnicze, wspieranie ich działalności, inicjowanie powstawania nowych szkół i zmian w programach nauczania oraz współorganizowanie praktyk. Poznańska Izba Rolnicza na podstawie porozumienia z Hanowerską Izbą Rolniczą corocznie wysyła młodzież ze szkół rolniczych na 2,5 miesięczne praktyki.

13. Kształtowanie świadomości ekologicznej producentów rolnych. PIR w porozumieniu z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Roślin organizuje kursy z zakresu ochrony roślin, których nieodłącznym elementem są zagadnienia ekologiczne. Zagadnienia te były poruszane również we wcześniej dokumentowanych szkoleniach prowadzonych przez specjalistów izby rolniczej Departamentu Ille-et-Vilaine we Francji.

14. Inicjowanie działań mających na celu powoływanie i wspieranie zrzeszeń producentów rolnych.

15. Działania na rzecz poprawy jakości produktów rolnych. Poznańska Izba Rolnicza współpracowała w tym zakresie na bieżąco z Wielkopolską Giełdą Owocowo-Warzywną, a również z ARR oddziałem w Poznaniu i przedsiębiorstwami przetwórstwa rolniczego.

16. *Promowanie eksportu produktów rolnych. Poznańska Izba Rolnicza nie prowadziła bezpośrednich działań w zakresie tego punktu ustawy, tym niemniej wspierała i promowała producentów rolnych w trakcie kontaktów z zagranicznymi izbami rolniczymi, wspierała różne podmioty w tym Izbę Rolno - Przemysłową w jej staraniach o pozyskiwanie środków finansowych na organizację polskich ekspozycji na zagranicznych targach i imprezach promocyjnych.*

17. *Rozwijanie współpracy z zagranicznymi organizacjami producentów rolnych. Poznańska Izba Rolnicza posiadała podpisane porozumienia z izbami rolniczymi Niemiec i Francji. Ponadto podjęła współpracę z koncernem „Agropol” skupiającym producentów roślin oleistych z Francji.*

IV Inne zadania wynikające z art. 1 ust. 1 ustawy o izbach rolniczych z dnia 14 grudnia 1995 roku realizowane w okresie sprawozdawczym przez Poznańską Izbę Rolniczą

Pełne udokumentowanie całej gamy innych, niekiedy bardzo istotnych i oczekiwanych przez członków izby działań znajduje się na łamach poszczególnych numerów biuletynu.

Na komentarz zasługuje sprawa odcinka autostrady A-2 przebiegającego przez teren województwa poznańskiego. PIR organizowała poprzez biura rejonowe spotkania informacyjne z zainteresowanymi rolnikami z udziałem pracowników Agencji Budowy i Eksploatacji Autostrad i prawnika Izby.

Prawnik PIR w trakcie swych dyżurów udzielił setki porad bezpośrednim rolnikom zwracającym się o pomoc.

PIR podejmował wiele interwencji w uzasadnionych, indywidualnych przypadkach w stosunku do urzędów oraz firm działających w otoczeniu rolnictwa.

Członkowie Zarządu PIR, poszczególni delegaci. Dyrektor Biura jak i pracownicy uczestniczyli w różnych naradach, spotkaniach, seminariach gdzie prezentowali stanowisko PIR w różnych sprawach. Udokumentowanie tej pracy znajduje się we wszystkich 33 dotychczas wydanych numerach biuletynu „Siewca poznański” w rubryce „Kartka z kalendarza”.

W podsumowaniu tej części sprawozdania należy stwierdzić, że praca PIR, bieżące zadania i działalność wynikały z aktualnej sytuacji i problemów w rolnictwie, a jak wiadomo rolnictwo jest i pozostanie najpoważniejszym problemem nie tylko w skali regionalnej ale w skali europejskiej.

Tak więc, ze względu na pierwszy zapis z ustawy o izbach rolniczych „Tworzy się samorząd rolniczy działający na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i reprezentujący interesy zrzeszonych w nim podmiotów” sporządzanie realnego planu pracy rocznej Izby jest w niestabilnej rzeczywistości gospodarczej naszego reformującego się kraju nie możliwe. Izba przedkłada Wojewodzie plan finansowy, który i tak jest bardzo trudno bez wprowadzania w trakcie roku budżetowego zrealizować.

Obfitujące w różne ważne wydarzenia było VII Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej, które odbyło się 18 maja 1998 r. Po złożeniu rezygnacji p. Zofii Szalczyk, na funkcję Członka Zarządu powołano p. Bogdana Fleminga. Ustępującego członka Komisji Rewizyjnej, p. Włodzimierza Pinczaka zastąpił p. Jerzy Ratajczak.

VII Walne Zgromadzenie zwróciło się do Rządu RP o opracowanie i wdrożenie systemu prawnego i podatkowego wspierającego i stymulującego powstawanie, rozwój i funkcjonowanie grup producentów rolnych. Uchwałę tę podjęto w związku z pogarszającymi się warunkami funkcjonowania polskiego rolnictwa oraz pilną potrzebą dostosowania się do standardów UE, a także koniecznością zwiększenia konkurencyjności polskiego rolnictwa na rynkach światowych. Ze względu na permanentnie powtarzające się przykłady braku rozwiązań, bulwersujących środowisko rolnicze i skutkujących coraz częstszymi protestami organizowanymi przez związki zawodowe, Walne Zgromadzenie zwróciło się również do Rządu RP o opracowanie jasnych, czytelnych i stabilnych zasad interwencjonizmu Państwa w rolnictwie. Działania te winny stymulować rozwój gospodarstw rodzinnych i poprawę ich sytuacji ekonomicznej, a także zapewniać sprawne funkcjonowanie przetwórstwa rolnego w Polsce.

W kolejnej podjętej w tym dniu uchwale, Walne Zgromadzenie uchwaliło przejęcie przez Poznańską Izbę Rolniczą zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, przekazanych w drodze porozumienia przez ówczesnego Wojewodę Poznańskiego, p. Macieja Musiała. Strony porozumienia postanowiły, że w ramach programu pilotażowego Izba będzie przedkładać Wojewodzie: opinie w sprawie projektów

planów zagospodarowania przestrzennego terenów wiejskich, opinie w sprawie dotacji na dofinansowanie kosztów realizacji zadań melioracyjnych przez spółki wodne, opinie w sprawie dotacji na dofinansowanie nakładów inwestycyjnych w zakresie zaopatrzenia w wodę i sanitacji wsi, analizy rozmiarów produkcji upraw roślinnych oraz propozycje w zakresie zagospodarowania pól rolnych, okresowe oceny sytuacji w rolnictwie oraz informacje o poziomie produkcji rolnej, propozycje działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, propozycje w sprawie perspektywicznych planów rozwoju oraz restrukturyzacji rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz propozycje co do działalności ODR, w szczególności wnioskowanie o powołanie i odwołanie dyrektora, jego zastępcy i głównego księgowego oraz opiniowanie zadań ODR.

Kolejne uchwały przyjęte w dniu 18 maja 1998 r. podjęto w trosce o sytuację materialną gospodarstw rolnych. Pierwsza z nich dotyczyła zasad polityki celnej wobec produktów rolniczych wykorzystywanych w przemyśle rolno-spożywczym. Walne Zgromadzenie złożyło wnioski do Rządu RP o prowadzenie takiej polityki celnej wobec wszelkich produktów rolniczych, w tym także wykorzystywanych w piwowarstwie, aby cło na produkty przetworzone (np. na sód) nie było niższe od cła na surowiec, z którego one pochodzą (np. na jęczmień browarny). Zdaniem Walnego zwiększy to zainteresowanie krajowymi surowcami, m.in. jęczmień i chmiel, co pozwoli złagodzić trudności ze zbytem tych produktów i ograniczy napływ produktów przetworzonych (m.in. srodu czy granulatu chmielu) spoza granic Polski.

Druga uchwała dotyczyła przyjęcia zmiany zasad nabywania akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego. W uzasadnieniu WZ stwierdziło, iż obowiązujące przepisy, dotyczące nabywania akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw w sektorze rolno-spożywczym, przewidują możliwość ich nabycia do 15% przez pracowników tych przedsiębiorstw oraz rolników dostarczających do nich produkty rolnicze. Ponieważ liczba pracowników jest mniejsza od liczby rolników związanych z danym zakładem, powoduje to uprzywilejowanie tej pierwszej grupy potencjalnych akcjonariuszy. Wobec powyższego Walne Zgromadzenie PIR skierowało wnioski do Rządu RP o przyjęcie w tej kwestii rozwiązania umożliwiającego równy podział łącznej puli do 30% akcji pomiędzy pracowników i rolników związanych z prywatyzowanymi przedsiębiorstwami.

W ostatnim punkcie, VII Walne Zgromadzenie postanowiło o przystąpieniu PIR do Rady Wielkopolskich Izby Rolniczych.

Ostatnie Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej odbyło się 19 grudnia 1998 r. Delegaci zaakceptowali projekt Porozumienia Wielkopolskich Izby Rolniczych w sprawie powołania Rady Prezesów jako ciała reprezentującego interesy izb rolniczych województwa wielkopolskiego wobec organów rządowych i samorządowych.

Walne Zgromadzenie wyraziło również stanowisko Poznańskiej Izby Rolniczej w sprawie sprzedaży przez HORTEX Holding S.A. Oddziału Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Środzie Wlkp. Oto treść uchwały w tej sprawie:

Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej wyraża stanowczy protest wobec stanowiska HORTEX Holding S.A., zmierzającego do sprzedaży Zakładu nabywcom, którzy nie gwarantują utrzymania dotychczasowego profilu produkcji. Uważamy, że problem 600 rolników - bezpośrednio związanych umowami kontraktacyjnymi z Hortex-em, ok. 1200 ha najlepszych gruntów rolnych zaangażowanych w produkcję na rzecz Hortex-u, a także ogromne koszty poniesione przez rolników na dostosowanie profilu produkcji gospodarstw - nie może pozostać nieuwzględniony poprzez nieodpowiedzialną decyzję kierownictwa Holdingu o likwidacji Zakładu.

Problem ten, zagrażający w sposób bezpośredni egzystencji kilkuset rolników, jest problemem całego rolnictwa wielkopolskiego. W przypadku likwidacji Zakładu, podaż 22.000 ton owoców i warzyw na Wielkopolską Giełdę Rolno-Ogrodniczą w Poznaniu spowoduje załamanie się tego segmentu rynku w całym naszym regionie.

Uważamy, że likwidacja jedynej w zachodniej części Polski Oddziału HORTEX Holding S.A., będzie miała bardzo duże konsekwencje społeczne. W sposób bezpośredni zaostry trudną sytuację na rynku pracy, a także istotnie pogorszy sytuację ekonomiczną wielu rodzin rolniczych.

Na ostatnim Walnym Zgromadzeniu Zarząd PIR przedstawił również następujące sprawozdanie z dotychczasowej działalności Izby:

Działalność Poznańskiej Izby Rolniczej określają zapisy ustawy o izbach rolniczych z dnia 14 grudnia 1995 roku (Dz. U. nr 1 póź. 3 z 1996 roku) z późniejszymi zmianami.

Od czerwca 1996 roku czyli od momentu swojego powstania, a właściwie reaktywowania, gdyż tradycja izby rolniczej w Wielkopolsce ma przeszło 100 letnią historię, udało się nam stworzyć podstawy działalności. Wymienić tu można uchwalenie statutu, wybór organów izby, tj. Zarządu i Komisji Rewizyjnej, stworzenie struktur administracyjnych poprzez zorganizowanie Biura Wojewódzkiego Zarządu Poznańskiej Izby Rolniczej, a także z dużą pomocą samorządów terytorialnych Biur Rejonowych Poznańskiej Izby Rolniczej. Za duży sukces naszej przeszło dwuletniej działalności poczytujemy sobie coraz mocniejsze funkcjonowanie w świadomości rolników naszych ustawowych członków, a także rolniczych organizacji zawodowych oraz władz rządowych i samorządowych różnych szczebli. Również media coraz częściej zauważają istnienie izb rolniczych przedstawiając obiektywne oceny ich działalności, z czym szczególnie w początkowym okresie istnienia Izby różnie bywało.

Na dzień dzisiejszy organizacja Poznańskiej Izby Rolniczej przedstawia się następująco:

- najwyższy organ Poznańskiej Izby Rolniczej 117 osobowe Walne Zgromadzenie,*
- 5 osobowy Zarząd Poznańskiej Izby Rolniczej,*
- 5 osobowa Komisja Rewizyjna,*
- 12 komisji problemowych,*
- Biuro Zarządu Poznańskiej Izby Rolniczej zatrudniające 5 pracowników z dyrektorem na czele – wszyscy pracownicy posiadają wyższe wykształcenie,*
- 9 biur rejonowych Poznańskiej Izby Rolniczej zatrudniających 9 pracowników na pół etatu.*

Biuro Wojewódzkie jak i Biura Rejonowe są nieźle wyposażone w podstawowy sprzęt komputerowy, zatrudniają w przeważającej liczbie młodą kadrę ze specjalistycznym, wyższym wykształceniem. Pracownicy są przygotowywani i szkoleni na licznych kursach w tym organizowanych przez Krajową Radę Izb Rolniczych do podejmowania coraz to nowych zadań przekazywanych bądź to przez administrację rządową bądź samorządową. Są zaangażowani, za wiedzą i z polecenia Zarządu Poznańskiej Izby Rolniczej do pracy wszędzie tam gdzie podejmuje się ważne decyzje dotyczące rolnictwa. W bieżącym roku dwóch pracowników PIR przez tydzień było oddelegowanych do Oddziału Agencji Rynku Rolnego w Poznaniu, gdzie uczestniczyli w weryfikacji ofert firm zamierzających uczestniczyć w skupie zbóż na rzecz Agencji. Chodzi tu o ten mający uzdrowić sytuację w skupie zbóż z tegorocznych zbiorów - skup z dopłatami. Delegaci i pracownicy zapraszani są na sesje Rad Gmin, na spotkania dotyczące problemów rolnictwa organizowane przez Wojewodę Poznańskiego oraz władze Sejmiku województwa poznańskiego. Pracownik Poznańskiej Izby Rolniczej uzyskał mandat do nowego Sejmiku województwa wielkopolskiego w trakcie ostatnich wyborów.

Zgodnie z w/w ustawą o izbach rolniczych pracownicy Biura Poznańskiej Izby Rolniczej korzystając ze wskazań i pomocy Delegatów pracujących w poszczególnych gminach organizują kursy i szkolenia w tematach zgodnych z oczekiwaniami miejscowych rolników. W roku 1998 Poznańska Izba Rolnicza przeprowadziła do końca miesiąca października 58 szkoleń, a ponadto 13 kursów uprawniających uczestników do nabywania i stosowania środków ochrony roślin I i II klasy toksyczności, na których stosowne uprawnienia nabyło 382 osoby. Pracownicy biur rejonowych prowadzą systematyczną obserwację rynku rolnego i przekazują informację do Centrali PIR.

Promocja działalności Poznańskiej Izby Rolniczej to kolejne priorytetowe zadanie realizowane przez Delegatów oraz Zarząd poprzez pracowników Izby. Zadanie to realizujemy poprzez czynny udział Poznańskiej Izby Rolniczej we wszystkich najważniejszych imprezach masowych organizowanych na terenie naszego województwa. Dla zilustrowania tej grupy działań należy wymienić najważniejsze:

- stoisko i współorganizacja Międzynarodowych Targów „Ferma Świń” w Sielinku,*
- stoisko i patronat Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w Sielinku,*
- Organizacja i obsługa stoiska Krajowej Rady Izb Rolniczych na tegorocznej Polagrze w Poznaniu, oraz towarzyszącej imprezie promocyjnej „Mleko 2002” w Sielinku,*
- Stoisko i patronat nad tegorocznymi Archidiecezjalno-Wojewódzkimi Dożynkami w Pniewach,*
- Stoiska promocyjne na dożynkach gminnych,*
- Udział w rejonowych konkursach orki,*

- Fundowanie nagród na Konkurs łąkarski, olimpiadę wiedzy rolniczej itp.,
- Udział w ogólnopolskim konkursie „Polski producent żywności” organizowanym przez Stowarzyszenie im. E. Kwiatkowskiego, w kapitule którego uczestniczył Prezes Józef Waligóra.

Pracownicy Poznańskiej Izby Rolniczej opracowali kilka projektów grantów, wśród których dwa znalazły uznanie w oczach przyznających środków pieniężne, przysparzając dodatkowych środków finansowych na realizację zadań Izby. Są to następujące przedsięwzięcia:

- Wyjazd polskiej młodzieży na praktyki dofinansowany w wysokości 28.101 zł,
- Prowadzenie rachunkowości w gospodarstwach rolnych w wysokości 20.000 zł.

Ponadto w końcowej fazie załatwiania jest duży projekt opracowany wspólnie z francuską firmą „Agropol” pod roboczym tytułem „Rozwój produkcji rzepaku w Polsce” kierowany do Komisji Europejskiej w Brukseli na kwotę 200.000 ECU.

Członkowie Zarządu Poznańskiej Izby Rolniczych wsparci przez radcę prawnego biura uczestniczyli w 8 spotkaniach z rolnikami z gmin objętych programem budowy autostrad płatnych, gdzie informowali rolników o przysługujących im prawach w procesie wykupu bądź wywłaszczeń.

Poznańska Izba Rolnicza dorobiła się własnego biuletynu, którego 22 numer ukaze się w bieżącym miesiącu. Biuletyn pod tytułem „Siewca Poznański” jest źródłem informacji dla delegatów oraz rolników - ustawowych członków Izby o jej pracy, problemach, publikuje sporządzane przez pracowników biura kalkulacje opłacalności poszczególnych działów produkcji rolnej, przekazuje notowania cen w różnych punktach naszego województwa na potrzebne do produkcji rolnej artykuły. Mimo uzyskanego w ostatnim czasie wsparcia ze strony reklamodawców, biuletyn stanowi poważne obciążenie finansowe dla Izby.

Poznańska Izba Rolnicza wydała w roku ubiegłym informator w 3.000 egz. pod tytułem „Poznańska Izba Rolnicza”, autorstwa Członka Zarządu Tadeusz Kłosa zawierający podstawowe informacje na temat Izby, jej delegatów, organów, komisji problemowych, działalności, problemów i sukcesów. W roku bieżącym, jeśli tylko finanse pozwolą, zamierzamy wydać kolejną edycję informatora.

Zgodnie z zapisami ustawy o izbach rolniczych prowadzimy liczne kontakty z rolnikami państw Unii Europejskiej korzystając z pomocy tamtejszych izb rolniczych. Podpisaliśmy porozumienia, z następującymi izbami rolniczymi:

- z Hanowerską Izbą Rolniczą w zakresie wyjazdów polskiej młodzieży rolniczej na praktyki do Niemiec. W roku bieżącym wyjechało 90 osób. Były to wyłącznie dzieci naszych wielkopolskich rolników, najczęściej absolwenci średnich szkół rolniczych. W Niemczech oprócz wiedzy czysto zawodowej poznawali życie rolników unijnych. Mogli naocznie przekonać się, kim w Europie Zachodniej, do połączenia ze strukturami gospodarczymi której, tak uparcie i w zasadzie nieuchronnie dążymy, jest rolnik. Po uzyskaniu dotacji zamierzamy przedłużyć umowę o kontynuacji praktyk na rok 1999.
- z Izbą Rolniczą Ille-et-Vilaine z Francji w zakresie wymiany doświadczeń i szkoleń na temat funkcjonowania rolnictwa w krajach Unii Europejskiej. Na rok 1999 planujemy rozszerzenie umowy o wymianę młodzieży rolniczej.

Ponadto delegaci Poznańskiej Izby Rolniczej biorą udział w licznych wyjazdach studyjnych w których Izba występuje w roli współorganizatora lub uczestnika szkolenia.

Dwutygodniowa, tegoroczna sesja Uniwersytetu Letniego w Rennes (Francja) odbyła się z udziałem naszych przedstawicieli. Również na rok przyszły prowadzimy nabór na kolejną sesję tegoż Uniwersytetu.

Prezes Poznańskiej Izby Rolniczej Józef Waligóra pełni funkcję Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych, co odbieramy jako dowód zaufania i uznania dla roli i dokonań poznańskiego rolnictwa w oczach środowisk rolniczych w Polsce.

Wiceprezes Poznańskiej Izby Rolniczej Wojciech Kulczyński otrzymał nominację Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na jego pełnomocnika w sprawie wyboru furo podpisujących umowy z Agencją Rynku Rolnego o prowadzenie skupu zbóż w systemie dopłat. Jest to kolejny dowód rosnącego uznania dla roli izb rolniczych w rozwiązywaniu problemów polskiego rolnictwa, również w kołach rządowych.

Delegat Poznańskiej Izby Rolniczej Tadeusz Dębicki jest stałym przedstawicielem Izby przy Poznańskim Oddziale Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Członek Zarządu Poznańskiej Izby Rolniczej Bogdan Fleming jest obok Prezesa Józefa Waligóry delegatem naszej Izby do Krajowej Rady Izb Rolniczych.

Do dnia dzisiejszego Poznańska Izba Rolnicza odbyła VII Walnych Zgromadzeń, gdzie oprócz spraw związanych z funkcjonowaniem Izby, podejmowano liczne uchwały skierowane do władz centralnych, wskazujące na problemy polskiej wsi i co najcenniejsze proponujące sposoby ich rozwiązywania. Niestety efektywność tego działania nie jest wielka choć ostatnio obserwujemy baczniejsze wsłuchiwanie się w naszą opinię. Z najważniejszych problemów, którymi zajmowało się Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej warto wspomnieć następujące sprawy:

- Wskazywanie na konieczność prowadzenie przez Ministra Rolnictwa monitoringu granic pod kątem wielkości eksportu i importu w celu prowadzenia skutecznej ochrony rodzimych producentów przed dotowanym importem taniej żywności;
- Domaganie się przydziału limitu produkcji cukru nie do cukrowni jak to jest w chwili obecnej, a do rolnika producenta;
- Postulowanie konieczności opracowania przez Rząd RP systemu prawnego i ekonomicznego wspierającego powstawanie, rozwój i funkcjonowanie grup producenckich;
- Prośba o opracowanie przez Rząd RP jasnych zasad interwencjonizmu Państwa w rolnictwie, stymulujących rozwój gospodarstw rodzinnych, a także uwzględniających interesy polskiego przemysłu rolno-spożywczego;
- Uchwała w sprawie ustawowego przyjęcia procedury przetargów ograniczonych, przy sprzedaży ziemi będącej w zasobach Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, dającej szansę rolnikom na upelnorolnienie swoich gospodarstw;
- Podjęcie uchwały o konieczności przejęcia kontroli nad służbami i majątkiem ODR Sielinko celem realizacji ustawowych zadań izby rolniczej.

Ponadto Zarząd Poznańskiej Izby Rolniczej, starając się reagować niezwłocznie na niekorzystne dla rolnictwa zjawiska gospodarcze podejmował uchwały, wśród których najważniejsze to:

- Uchwała kierowana do Rządu RP w sprawie podjęcia niezwłocznych skutecznych działań na rynku trzody chlewnej;
- Uchwała w sprawie przeznaczenia dodatkowych środków finansowych na skup zbóż z tegorocznych zbiorów;
- Uchwała w sprawie opracowania i wdrożenia przez Rząd RP skutecznej polityki w międzynarodowym handlu towarami rolnymi w sposób uwzględniający strategiczne interesy Kraju i rodzimych producentów.

W ocenie Poznańskiej Izby Rolniczej szczególnie spektakularny sukces odniósł „List otwarty do Rządu RP” w sprawie pilnego podjęcia działań zapobiegających dalszemu spadkowi cen na żywiec wieprzowy. W niedługim czasie po opublikowaniu owego listu. Rząd RP podjął decyzje o podwyższeniu ceł na importowaną wieprzowinę zarówno z krajów Unii Europejskiej jak i zrzeszonych w CEFTA, a także podjął poprzez Agencję Rynku Rolnego nie planowany wcześniej skup półtuszy wieprzowych.

Ponadto do końca miesiąca października w Poznańskiej Izbie Rolniczej odbyło się 27 posiedzeń komisji problemowych. Zarząd spotkał się na swoich posiedzeniach 42 razy, a Komisja Rewizyjna odbyła 10 posiedzeń.

Zarząd Poznańskiej Izby Rolniczej był inicjatorem i organizatorem licznych spotkań z instytucjami działającymi w otoczeniu rolnictwa i wywierającymi wpływ na jego sytuację i to zarówno krajowymi, różnych szczebli jak i zagranicznymi. Wśród najważniejszych spotkań należałoby wymienić:

- Częste spotkania z przedstawicielami związków zawodowych i branżowych działających w otoczeniu rolnictwa;
- Kilkakrotne spotkania z posłami na sejm RP różnych orientacji politycznych reprezentujących nasze województwo w celu przedstawienia im opinii i oczekiwań poznańskiego rolnictwa;
- Spotkanie z Zarządami cukrowni obsługujących poznańskie rolnictwo dla uporządkowania problemów z organizacją skupu i cen;
- Spotkanie z Zarządem Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego w Luboniu celem zapobieżenia znanym z roku ubiegłego problemom, wynikłym w trakcie minionej kampanii skupowej;

- *Nawiązanie kontaktów i współpracy owocującej między innymi sponsorowaniem „Siewcy Poznańskiego” z Zakładami Fosforowymi w Luboniu;*
- *Spotkania z przedstawicielami Akademii Rolniczej w Poznaniu z jej Rektorem. Celem tych spotkań była chęć przekazania naukowcom oczekiwań rolników;*
- *Spotkanie z Radcą Handlowym Ambasady USA celem podjęcia prób nawiązania nowych kontaktów owocujących zwiększeniem wymiany towarami rolnymi między naszymi krajami;*
- *Spotkania z Zarządami izb rolniczych z Hanoweru i Rennes;*
- *Spotkanie z Dyrektorami Zespołów Szkół Rolniczych naszego województwa;*
- *Spotkanie z przewodniczącymi rad gmin i miast i gmin województwa poznańskiego;*
- *Stały udział w pracach Komisji ds. rolnictwa przy Wojewodzie Poznańskim;*
- *Spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Rolnictwa Turcji, którego celem była szeroka wymiana doświadczeń dotyczących rozwiązywania problemów rolnictwa w obydwu tych krajach;*
- *Utrzymywanie stałych kontaktów z giełdą zbożową i giełdą ogrodniczą głównie dla (ale nie tylko) uzyskania wsparcia w organizacji grup producenckich, a także porządkowania organizacji pracy, szczególnie giełdy na poznańskim Franowie.*

Przedstawiciele Zarządu Poznańskiej Izby Rolniczej aktywnie uczestniczyli w różnych naradach i konferencjach organizowanych przez różne instytucje działające w otoczeniu rolnictwa. W dniu 28 października br. udało się doprowadzić do końca, zgodny z uchwałą Walnego Zgromadzenia Poznańskiej Izby Rolniczej, proces rejestracyjny spółki PIR pod nazwą „ROLPIR”. Od tej chwili można będzie zgodnie z zapisami ustawy o izbach rolniczych podjąć próby prowadzenia działalności gospodarczej. Na pierwszy ogień Izba planuje stopniowe skomercjalizowanie „Siewcy Poznańskiego” oraz odpłatne świadczenie usług jak np. niektóre formy szkolenia, wydawanie wymaganych przepisami uprawnień, atestów, organizacja wyjazdów turystycznych i szkoleniowych w tym poza granicę kraju.

Poznańska Izba Rolnicza jest sygnatariuszem Porozumienia Wielkopolskich Izb Rolniczych i w związku z tym uczestniczy w pracach tego gremium.

W trakcie kilkakrotnych spotkań uzgadniano wspólne stanowisko w sprawach dotyczących wielkopolskiego rolnictwa, wydawano wspólne opinie projektów ustaw, rozporządzeń i innych dokumentów przesyłanych za pośrednictwem Krajowej Rady Izb Rolniczych.

W dniu 20 czerwca 1998 roku zostało podpisane porozumienie między Wojewodą Poznańskim a Prezesem Poznańskiej Izby Rolniczej o przekazaniu w ramach programu pilotażowego części zadań Wojewody naszej Izbie. Od tego momentu Poznańska Izba Rolnicza, realizując ustawowy zapis o reprezentowaniu interesów rolników, uzyskała dodatkowy instrument oddziaływania na pracę Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Sielinku. Ponadto opiniuje zagadnienia związane ze zmianami planów zagospodarowania przestrzennego, sprawy dotyczące melioracji, a szczególnie rozdziału dotacji itp.

Aktualnie Poznańska Izba Rolnicza, podobnie jak pozostałe Izby Rolnicze w Polsce, przygotowuje się, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa, do przejścia z dniem 1 stycznia 1999 roku dotacji bezpośrednich do nawozów wapniowych.

Istnieje realna obawa, że konieczność dostosowania struktur izb rolniczych do reformy terytorialnej Kraju może zdestabilizować nabierające wiatru w żagle izby rolnicze.

Kolejne zagrożenie dla efektywnego działania izb rolniczych dostrzegamy w zapowiedziach Rządu o cięciach w wydatkach budżetowych na rolnictwo. Z posiadanych przez Poznańską Izbę Rolniczą dokumentów wynika, że budżet na jej funkcjonowanie w roku przyszłym może być obcięty nawet o 30%. Głęboką troską napawają nas sygnały o restrukturyzacji jednostek budżetowych pracujących na rzecz rolnictwa.

Mimo wielu trosk i niepewności dotyczącej obrazu i możliwości działania izb rolniczych, zamierzamy do końca bieżącego roku realizować zadania zgodnie z przyjętym przez Walne Zgromadzenie Poznańskiej Izby Rolniczej budżetem.

Będziemy się koncentrować na szkoleniach i kursach w tematach zgodnych z zapotrzebowaniem rolników, ponadto w miesiącu listopadzie zrealizujemy ambitny program 6 kursów dla 90 rolników z zakresu rachunkowości rolnej za pieniądze pozyskane na ten cel z Ministerstwa Rolnictwa.

W najbliższym czasie we współpracy z izbami rolniczymi wchodzącymi w skład Porozumienia Wielkopolskich Izb Rolniczych zorganizujemy spotkanie z nowo wybranymi radnymi Sejmiku Wojewódzkiego, zamiarem naszym jest chęć przybliżenia jego członkom problemów wielkopolskiego rolnictwa.

Poza tym będziemy się domagać prawa do wyrażania swojej i pozostałych izb, wchodzących w skład przyszłego województwa wielkopolskiego, opinii w sprawach dotyczących rolnictwa w tym restrukturyzacji instytucji dla niego pracujących.

Na zakończenie niniejszego sprawozdania jest koniecznym zwrócenie uwagi na element bardzo istotny w dotychczasowej naszej pracy. Osiągnięcie przedstawionych powyżej zapewne głęboko nie wystarczających efektów, było możliwe dzięki przychylności a także wsparciu finansowemu władz szczebla wojewódzkiego, i to zarówno rządowych, jak i samorządowych, a także dużemu wsparciu samorządów gminnych dzięki którym niejednokrotnie było możliwe otwarcie biur rejonowych Poznańskiej Izby Rolniczej, jak również organizowanie różnych wcześniej wymienionych imprez promocyjnych i szkoleń.

Największym dorobkiem Poznańskiej Izby Rolniczej są jednak jej delegaci, którzy na własnej skórze doświadczyli co to jest samorząd rolniczy. Jak jest postrzegany przez kolegów, pracujących często na gospodarstwach położonych tuż obok naszych. Poznali jakie są tych naszych sąsiadów oczekiwania, związane z faktem istnienia samorządu rolniczego. Wielu bardzo ciężko przeżyło niemożność efektywnego przysłużenia się ideałom jakie wyhodowali w swojej wyobraźni. Ta grupa ludzi posiadała wiedzę, której powinni jej pozazdrościć ci, którzy biorą się za rządzenie w naszym kraju i bardzo dobrze się stało, że wielu z naszych delegatów zasiądzie w nowo wybranych radach wszystkich szczebli. Myślę, że jak za niespełna trzy lata będziemy wybierali posłów na Sejm RP, to dla przedstawicieli izby też się w nim miejsca znajdą. Wyzwania jakie stoją przed polskim rolnictwem, wymagają ażeby rolnicy mieli swoich reprezentantów we wszystkich możliwych strukturach władzy.

Podsumowanie

Ważniejsze zagadnienia podejmowane przez Poznańską Izbę Rolniczą:

1. Podpisanie porozumienia z Wojewodą Poznańskim w sprawie przejęcia zadań z zakresu administracji państwowej.
2. Powołanie terenowych biur PIR.
3. Wydawanie biuletynu *Siewca Poznański*.
4. Wdrożenie systemu informacji rynkowej *Poznański Rynek Rolny*.
5. Pomoc prawna w sprawie wykupu gruntów pod autostradę.
6. Podjęcie akcji informacyjnej o możliwości bezpłatnego nabycia akcji Skarbu Państwa prywatyzowanych przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego.
7. Zaangażowanie się w sprawę niekorzystnych warunków skupu ziemniaków przemysłowych przez PPZ Luboń i wynikających z niej nieprawidłowości rynku skrobi w Polsce.
8. Zainteresowanie się sprawą współpracy z producentami i przetwórcami własnościowych zakładu „HORTEX” w Środzie Wlkp.
9. Podjęcie inicjatywy i pomocy w zorganizowaniu grup producenckich w Skokach, Kłecku, Kiszkanie, Czempiniu, Mosinie.
10. Prezentowanie dorobku polskich izb rolniczych na międzynarodowych targach POLAGRA.
11. Zorganizowanie stoiska informacyjnego na dożynkach w Śremie.
12. Współorganizowanie międzynarodowych targów *Ferma Świń*.
13. Organizacja szkoleń z zakresu ochrony roślin (ok. 380 uczestników), o integracji rolnictwa z Unią Europejską, integrowanej technologii uprawy roślin, technologii chowu trzody chlewnej.
14. Udział w komitetach organizacyjnych, fundowanie nagród w olimpiadach wiedzy rolniczej, konkursach (np. orki, konkurs *Zielone Złoto Bogactwem Rolnika*).
15. Współpraca z izbami rolniczymi w Bretanii i Hanoweru:
  - Spotkania szkoleniowe o roli i zadaniach izb rolniczych,
  - Przedstawienie zasad funkcjonowania obrotu ziemią we Francji,

- Zorganizowanie praktyk w Hanowerskiej Izbie Rolniczej dla młodzieży rolniczej.
- 16. Podpisanie wstępnej umowy o współpracy polskich i francuskich izb rolniczych.
- 17. Delegowanie przedstawicieli do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, komisji reklamacyjnych cukrowni.
- 18. Ważniejsze uchwały podjęte przez Walne Zgromadzenie w sprawach:
  - poprawy sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych,
  - prowadzenia polityki celnej wobec produktów rolnych w oparciu o wielkość rodzimej produkcji,
  - stworzenia zasad interwencjonizmu państwa stymulujących rozwój gospodarstw rodzinnych,
  - nieprawidłowości obrotu ziemią przez AWRSP,
  - stworzenia prawa o grupach producenckich,
  - kredytowania rolnictwa,
  - upowszechnienia obowiązku zawierania umów kontraktacyjnych przez podmioty korzystające z kredytów skupowych.

W czasie swej dwuipółletniej działalności Poznańska Izba Rolnicza odbyła VIII swoich Walnych Zgromadzeń, na których podjęto łącznie 61 uchwał.

Opracowanie: Grzegorz Wysocki